

4. Войтенко С. Стан локальних порід свиней в Україні та перспектива їхнього збереження //Тваринництво України – 2004. - №10. – С. 16.

5. Васильев А.А., Коробов А.П. Морфофункциональное состояние кроветворных органов и иммунобиологическое развитие поросят при скормливании стартерного комбикорма //Доклады Российской академии сельскохозяйственных наук. – 2004. - №4. С. 52-53.

6. Шарнин В. Некоторые проблемы в развитии отечественного свиноводства //Комбикорма. – 2004. - №6. – С. 5-7.

7. Статистичний щорічник України.- К., 2001. – 147 с.

8. Склад населення України за статтю та віком. – К.,2000. – 416 с.

9. Методические рекомендации пореконструкции и техническому переоснащению животноводческих ферм /Морозов Н.М. і ін. // ФГНЦ, М.: Росинформагротех. – 2000. – С. 3-141.

10. Рибалко В.П., Березовський М. Свинарству ефективно наукове забезпечення // Тваринництво України. – 2004. - №3. – С.2-4.

11. Десятирічний досвід та перспективи співпраці у галузі селекції тварин // Тваринництво України. – 2003. - №5. – С. 8-10.

12.Богданов Г.О.Довідник по годівлі сільськогосподарських тварин. – К.: Урожай, 1977.- С.176-187.

В статье приведены данные о состоянии отрасли свиноводства Украины. Определено количество поголовья, которое уменьшилось с 119.4 млн. до 7.5 млн. голов по состоянию с 1990 г. по 2004 годы. Определены причины кризисного состояния и пути выхода из него.

This article presents data, concerning the state of hog industry branch in Ukraine. We determined the quantity of cattle stock, which decreased from 119.4 million to 7.5 million heads from the period of 1990 till 2004. We revealed the depression state causes and the ways of solving this problem

УДК 636.4.82

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВИНАРСТВА

В.Ф.Зельдін, В.А.Говтвян, Д.Д. Чертков, В.І.Халак

Інститут тваринництва центральних районів УААН

У статті висвітлено результати досліджень стану галузі свинарства Дніпропетровської області, визначено проблеми та шляхи їх розв'язування.

племінне стадо свиней, генетичний потенціал тварин, інтенсифікація, селекція, комбікорм, ветеринарні препарати

Свинарство – це та галузь тваринництва, яка повинна вирішувати проблему забезпечення населення держави м'ясом у питомій вазі не менш як 30% від загальної кількості виробленої сировини. Проте через низький рівень годівлі генетичний потенціал у свинарстві використовується за відтворними

якостями свиноматок на 44%, за скороспілістю приплоду до 2-міс віку — на 56%, за середньодобовими приростами на відгодівлі — на 20% [1], а питома вага свинини в загальному виробництві м'яса в Україні знизилась до 25% [2].

Метою нашої роботи було провести аналіз роботи галузі свинарства в Дніпропетровській області за період з 1993 по 2003 роки, визначити проблеми та шляхи їх розв'язування.

Результати досліджень свідчать про наявність тенденції зниження основних виробничих показників (табл.).

Основні виробничі показники розвитку галузі свинарства Дніпропетровської області за 1993-2003 роки

Показники	Роки		2003 до 1993, %
	1993	2003	
Наявність свиней, всього на 01.01, тис. гол.	1190,4	497,9	41,8
Отримано приплоду поросят, тис. гол.	1015,4	274,8	27,0
Вирощено свиней у живій масі, тис. тонн	81,3	17,6	21,6

Так, кількість свиней за період з 1993 по 2003 роки скоротилася на 692,5 тис. гол. або 41,8%, отримано менше приплоду на 740,6 тис. гол. або 27,0%. У 2003 році вирощено свиней у живій масі 17,6 тис. тонн, що менше на 63,7 тис. тонн або 21,6%, ніж у 1993.

Академік УААН В.П.Рибалко [3] вважає, що головними причинами різкого погіршення стану галузі є: нееквівалентність цін на продукцію сільськогосподарства та промисловості, затримання з розрахунками, заборгованість переробних підприємств та торгівлі, відсутність обігових коштів для виробничої діяльності, кредитів та субсидій, а також економічна незацікавленість товаровиробника в нарощуванні виробництва свинини. І як наслідок цього, високий генетичний потенціал свиней, яких розводять в Україні, за репродуктивними ознаками використовується тільки на 45-50, а за відгодівельними — на 25-30%. Поголів'я свиней забійних кондицій 110 – 115 кг досягають в середньому за 24 місяці.

Подібна ситуація спостерігається також і в інших регіонах колишнього Радянського Союзу, що підтверджується дослідженнями професора А.Г.Мисика [4], на думку якого *“...Реформирование сельского хозяйства, в том числе свиноводства, проводится без учета специфических особенностей российского аграрного сектора и переходного периода к рынку с поспешным разрушением прежних организационных структур при отсутствии активного процесса формирования новых организационных форм снизу вверх, утрате государственного регулирования экономических процессов, протекающих в отрасли, при отсутствии развитой ранее системы вертикальной интеграции и гарантии государства сельским производителям в реализации произведённой продукции. Из-за непомерно высоких цен стали недоступны белковые, витаминные и минеральные добавки, ветеринарные препараты. В хозяйствах наблюдается повсеместное сокращение специалистов животноводов, особенно селекционеров. Россия с обозначенной сегодня экономикой переходного периода сможет добиться серьёзного продвижения по самообеспечению продуктами питания лишь опираясь на созданный ранее*

достаточно работоспособный общественный сектор, который не только на данном этапе, но и в ближайшее время будет оставаться в качестве основного двигателя научно-технического прогресса. Эффективность производства, как в общественном, так и в частном секторах, в большей степени, будет зависеть от достижений науки по модернизации отраслей животноводства, укреплению национальной инфраструктуры переработки животноводческой продукции, как это сделали многие страны, обеспечивающие свою продовольственную независимость и безопасность. Сильнейшее развитие и рост эффективности производства в хозяйствах всех типов независимо от форм собственности, будут определяться степенью государственной поддержки (паритет цен, льготные кредиты, налоги, дотации, в частности на содержание племенных стад и реализации племенпродукции и др.). Важнейшими факторами, определяющими эффективность производства в свиноводстве, являются технологии. Они определяют уровень продуктивности животных, эффективность и комфортность труда, качество продукции и в конечном итоге формируют социальную политику АПК. Интенсификация свиноводства в значительной степени сдерживается в настоящее время не совершенностью ряда вопросов кормопроизводства. Нужны не просто корма – нужны высококачественные корма в нужном количестве... Мы же из-за низкого качества комбикормов, недостаточно сбалансированных по питательным и биологически активным веществам и плохого помола, несём большие потери в продуктивности при их использовании. Под видом комбикормов выпускаются простые кормовые смеси, не соответствующие утверждённым рецептам. Существенно ухудшилось обеспечение комбикормами из-за резкого их удорожания, особенно за счёт цен на белковое сырьё, на долю которого приходится большая доля их общей стоимости. Требуется коренного изменения политика взаимоотношений между производителями и переработчиками животноводческой продукции. На сегодня приватизировано около 90% перерабатывающих предприятий АПК и, к сожалению, этот процесс в большинстве случаев прошёл без участия и учёта интереса производителей животноводческой продукции. Это привело к тому, что монопольный диктат со стороны перерабатывающих предприятий на занижение цен на сельскохозяйственное сырьё усилился и ещё больше усугубил положение, в результате чего с 1991 по 1994 годы доля товаропроизводителей в конечной цене снизилась с 66-70% как это имеется во многих странах, до 30-35%. При этом разница в зарплате в 1994 году у переработчиков была в 2,5-3 раза выше, чем у сельхозпроизводителей”.

Актуальной проблемой є питання якості продукції. На думку М.П.Смірнова [5] проблеми галузі свинарства полягають в наступному: “...Однобокость селекции, я имею в виду выведение свиней только мясных пород и типов, привела нас в тупик. Достижений много, результатов — мало. Снижена жирность туш, толщина шпига сводится до 26 мм. Считаю это не победой, а бедой, так как “раздевать” свинью (обезжиривать) — значит губить ее как биологический вид и подрывать основы ее хозяйственного использования. По-моему, необходимо вернуться к универсальному мясо-сальному типу свиней, восстановить поголовье лучших отечественных пород, возродить полусальный и сальный откорм. Вести же в дальнейшем селекцию на “обезжиривание”, “раздевание” свиней от шпига, как и убой всего поголовья в мясных кондициях (100-110 кг), по сути, в “подростковом” (телячем) возрасте — это потери сотен тысяч тонн

мяса и животного жира). Пора осознать, что свинья – животное двойной продуктивности, способное давать людям и мясо и жиры , подобно тому как овца дает и баранину и шерсть. Кстати, мясо человек может получить и от других животных (крупного рогатого скота, овец, коз, птицы и т.д.), а животные жиры ему могут давать только свиньи. Это их ценнейшее биологическое свойство. Вслушиваемся в слово “смалець” - народное название внутреннего жира. Шпиг издавна в народе называли живой пищей, которую единственную (кроме молока и меда) едят, не готовя на огне. А шпиг толщиной в 2-3 см называли “торговым салом”, а по существу – это отход производства, а не продукт питания”.

Тобто, якщо підійти до розв’язання проблем галузі та розпочати формування механізму відновлення свинарства, то без втручання в справу держави, її інститутів (правових, економіко-фінансових, галузевих, системи АПК), може скластися катастрофічна ситуація в забезпеченні ринку м’яса вітчизняною сировиною.

Ми поділяємо думку вчених та виробників і вважаємо, що першочерговими питаннями відродження галузі на Дніпропетровщині є: 1. Система організації виробництва кормів. 2. Система податків, довгострокові цільові кредити під конкретну продукцію галузі. 3. Контроль за якістю комбікормів та кормових добавок. 4. Система ветеринарно-санітарних і профілактичних заходів для господарств з різною потужністю виробництва. 5. Цінова політика на ветеринарні препарати та товари ветеринарії. 6. Система реалізації поголів’я, цінова політика на сировину галузі, паритетність цін на корма та свинину. 7. Чітка диференціація господарств: ферм з урахування задач та рівня племінної роботи. 8. Наведення порядку в питаннях племінної реалізації свиней і особливо кнурів-плідників. 9. Формування ціни на племінний молодняк з урахуванням методів оцінки генотипу і одержаним результатом. 10. Впровадження локальних систем розведення свиней: у господарстві, в районі, в області. 11. Місце в системах розведення свиней порід м’ясного напрямку продуктивності. 12. Формування категорії господарств – у подальшому потенційних суб’єктів племінного свинарства та науково-технічний їх супровід на протязі 2-3 років до одержання племінного статусу. 13. Використання в технологіях виробництва свинини елементів промислової технології (спецкомбікорми, раннє відлучення поросят, штучне осіменіння, ритмове виробництво тощо). 14. Штучне осіменіння – основний засіб відтворення стада свиней (за рахунок реалізації сперми з пунктів штучного осіменіння великих спецгоспів по виробництву свинини, але під контролем ветеринарної служби, а також за рахунок послуг, які може надати племінна служба області, з питань постачання сперми замовнику). 15. Місце дослідних господарств галузевих НДІ та навчальних закладів різної акредитації в науковій діяльності. 16. Технологічна карта роботи літнього табору по утриманню свиней. 17. Методичні рекомендації по роботі з поголів’ям свиней імпоротної селекції та їх місцевих репродукцій. 18. Система підготовки та перепідготовки кадрів - фахівців з племінної справи та відтворення стада, годівлі, кормовиробництва, операторів по догляд свиней, механізації свиноферм, робітників кормокухонь і т.д. 19. Випуск спеціалізації по годівлі, утриманню, відтворенню, племінній справі,

технологічному обладнанню, ветеринарії і т.п. 20.Впровадження маловитратних технологій; 21.Впровадження уніфікованої системи управління відтворенням стада та племінною справою “АСУ.Селекція і відтворення стада”, для господарств різної потужності та форми власності.

Ми вважаємо, що ця стаття має дискусійний характер, але при цьому повинен бути один головний рефері – інтереси держави. І тут треба ще раз звернутись до нашої історії і згадати слова видатного фахівця в галузі розведення та генетики сільськогосподарських тварин М.Завадовського: “...увлекаясь экспериментами, можно легко потерять достигнутое хорошее, пытаются получить ещё лучшее» (цит. за [5]). На наш погляд, такий підхід до проблеми повинен займати домінуюче положення в системі розв’язання стратегічних інтересів виробника, переробника, реалізатора та споживача продукції галузі свинарства.

Бібліографічний список

- 1.Небелиця М., Самохвал І. Деякі аспекти ефективного використання свиней в умовах сьогодення //Тваринництво України.- 2001.- №3. -С.9-11.
- 2.Матюшко В. Вирощуйте свиней //Ветеринарна медицина України.- 1997.- №8.- С.46-47.
- 3.Рыбалко В.П. Анализ состояния и пути возрождения свиноводства на Украине //Свиноводство.- №1. -1996.- С.8-12.
- 4.Мысик А.Г. Актуальные проблемы производства свинины в Российской Федерации //Свиноводство. - №1.- 1996.- С.21-26.
- 5.Смирнов Н.П. Селекция в свиноводстве //Свиноводство.-№6.-1991.- С.41-42.

В статье отражены результаты исследований состояния отрасли свиноводства Днепропетровской области, определены проблемы и пути их решения.

The results of researches of the state of the pig breeding of the Dnepropetrovsk region are reflected in the article, certain problems and ways of their decision.

УДК 636.4.033:338.512

СОБІВАРТІСТЬ ВИРОБНИЦТВА СВИНИНИ В ПОЛІССІ УКРАЇНИ

А.І.Трончук

Інститут тваринництва УААН

У статті наведено результати розробки нормативів собівартості та її структури при виробництві свинини для умов Полісся України.

собівартість, свинина, економіка, витрати, ресурси

Стан галузі свинарства за період переходу до ринкових відносин характеризувався значним зменшенням поголів'я і його продуктивності, різким